

עפ"ת 11379/12/21 - ענת חן נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 11379-12-21 חן נ' מדינת ישראל

לפני: כבוד השופט אינאס סלאמה
המערכת: ענת חן
נגד
המשיבה: מדינת ישראל

פסק דין

1. לפניי ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה, בתיק ת"ד 5904-03-20 מיום 24.10.2021, בו הושטו על המערערת, שהורשעה על פי הודאתה באחריות לתאונת דרכים, עונשים שונים, אשר כללו, בין היתר, צו שירות לתועלת הציבור, מאסר על תנאי ופסילה בפועל מלקבל ו/או מלהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה של 12 חודשים.

הערעור מופנה אך ורק כנגד רכיב הפסילה בפועל של רישיון הנהיגה.

2. עסקינן בכתב אישום בגין תאונת דרכים מיום 17.12.2019, בו יוחסו למערערת עבירות של נהיגה בקלות ראש, אי מתן אפשרות להולך רגל להשלים חצייה בבטחה, מהירות בלתי סבירה לתנאי הדרך והתנהגות הגורמת חבלה של ממש. בתאונה, כך נטען בכתב האישום, נחבלה הולכת רגל (להלן: "הנפגעת") חבלה של ממש בכך שנגרמו לה "שברים באגן ובברך ימין - שבר אצטאבולום/בסיס ראמוס עליון ימין, ושבר מינימלי בקצה ליטרלי של משטח מפרקי טיביאלי". היא אושפזה למשך כששה ימים ונזקקה לסד גבס ולטיפולים רפואיים.

המערערת הודתה בעובדות כתב האישום, ועל סמך הודאתה, הורשעה בעבירות שיוחסו לה כמצוין לעיל.

3. בטרם נגזר דינה של המערערת ובטרם נשמעו הטענות לעונש, נעתר בית המשפט קמא לבקשת המאשימה (המשיבה) והתיר לשמוע את עדותה של הנפגעת אשר התייצבה באולם בית המשפט. לציון, כי ב"כ המערערת התנגדה שהנפגעת תעיד בבית המשפט.

4. לאחר שנשמעו הטענות לעונש, נתן בית המשפט קמא את גזר דינו מושא ערעור זה. בכל הנוגע למתחם העונש ההולם, נקבע כי המתחם "ההולם אירוע זה מתחיל ממאסר על תנאי עד מאסר בן 6 חודשים שיכול וירוצה בעבודות שירות או צו של"צ, פסילה בפועל של 10-36 חודשים, ועונשים נלווים".

5. המערערת טוענת, כי בית משפט קמא טעה בכך שלא העמיד את הרף התחתון של המתחם, במרכיב הפסילה בפועל, על שלושה חודשי פסילה, היא תקופת המינימום הקבועה בפקודת התעבורה למי שמורשע בעבירה המנויה בתוספת השנייה לפקודה. המערערת, כך נטען, הורשעה בעבירה "שעניינה נהיגה בקלות ראש", שמחייבת פסילה בפועל בת 3 חודשים. "מכאן, לטעמה של הח"מ מתחם הענישה על פי קביעותיהם של בתי המשפט לתעבורה לאורך השנים, צריך להתחיל מ 3 חודשים כפי שהחוק קובע ולא מ 10 חודשים כפי שבית משפט קמא הנכבד קבע בגזר הדין" (סע' 10 ל"השלמת נימוקים להודעת הערעור"). לפי המערערת, מדיניות הענישה בתאונות דרכים עם חבלות של ממש, מתווה מתחם אשר הרף התחתון שלו הינו 3 חודשי פסילה. לדידה, מתחם העונש ההולם שנקבע על ידי בית המשפט קמא, לא רק שחורג ממתחם הענישה הנהוג, אלא שהוא אף חורג מהמתחם לו טענה המאשימה.

עוד נטען, כי בית המשפט קמא, הגם שקבע כי מדובר באירוע אחד, לא קבע מתחם אחד אלא ראה את העבירות בהן הורשעה המערערת "כל אחת בפני עצמה" ובסופו של יום הטיל עונש פסילה שהוא צירוף של כל עונשי המינימום בגין כל אחת מהעבירות.

6. בדיון לפניי חזרה ב"כ המערערת על נימוקי הערעור והלינה שוב על החלטת בית המשפט קמא לשמוע את הנפגעת. נטען, כי המתחם שנקבע אף אינו משקף את מצבה של הנפגעת עצמה, שכן בית המשפט קמא ראה שמצבה תקין ושפיר. היא הפנתה לפסיקה הנהוגה בתיקי תאונות דרכים, בה נקבע לטענתה מתחם ענישה המתחיל מ- 3 חודשי פסילה בפועל.

7. ב"כ המשיבה ביקש לדחות את הערעור תוך שציין כי הענישה בגין גרימת תאונות דרכים מסוג זה נגזרת מסוג העבירה, מהנזקים שנגרמו ומרף הרשלנות. בענייננו, רף הרשלנות גבוה, בשים לב למיקום התאונה ואופן התרחשותה, על מעבר חצייה, שהוא, כלשונו של בית המשפט קמא, "קודש הקודשים" של הולך הרגל. בהינתן כי רף הרשלנות גבוה משמעותית, הרי שהמתחם שנקבע הוא מתחם נכון, מה עוד שבית המשפט מיקם את הענישה ברף הנמוך של אותו מתחם "למרות שיש לנאשמת (המערערת - א.ס.) עבירות תעבורה קודמות".

דין והכרעה

8. לאחר שנתתי דעתי להודעת הערעור על נספחיה ולטיעוני ב"כ הצדדים בדיון לפניי, ולאחר שעיינתי בתיק בימ"ש קמא, שוכנעתי כי דין הערעור להתקבל חלקית.

9. מן המפורסמות, כי אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש אשר הושת ע"י הערכאה הדיונית. זאת להוציא מקרים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כל אימת שהעונש אשר הוטל על ידי הערכאה הדיונית חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנהוגת במקרים דומים (ראו למשל ע"פ 6068/21 **מדינת ישראל נ' פקיה**, פסקה 11 (19/12/2021)).

10. עיון בגזר דינו של בית המשפט קמא מראה, כי בית המשפט מנה את השיקולים השונים הנדרשים לענייננו תוך קביעת מתחם העונש ההולם, לאחר עמידה על הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם, בשים לב למהות פציעתה של הנפגעת, ותוך שנתן דעתו למדיניות הענישה הנהוגת לדידו, ולנסיבות הקשורות בביצוע העבירות. ואולם, לעניות דעתי בנסיבות תיק זה, ובשים לב למנגנון הבניית שיקול הדעת ולמדיניות הענישה הנהוגת בתיקים דומים, נכון היה לקבוע כי **מתחם העונש ההולם הינו בטוח שבין 6 חודשי פסילה (במקום 10 חודשים) ועד 36 חודשים.**

אשר לעונש המתאים למערערת בתוך גדרי המתחם, בסופו של יום ונוכח נסיבותיה האישיות של המערערת; בעיקר הודאתה בהזדמנות הראשונה ונטילת האחריות המלאה מצידה, נסיבות חייה הלא פשוטות, הותק הרב בנהיגה (מעל 30 שנה) כשלחובתה 9 הרשעות קודמות מסוג ברירת משפט, ותסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינה, מצאתי לקבוע, כי מכלול הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה חייבו הקלה נוספת בעונש הפסילה, באופן שיש להעמידו על תקופה של 8 חודשים. בקובעי זאת, איני מקל ראש בנסיבות התאונה דנן, ולא נעלם מעיני הצורך בענישה הולמת ומחמירה, לא רק בתאונות שהביאו לקיפוח חיי אדם, אלא גם מקום שנגרמות חבלות של ממש. אולם, מכלול הנסיבות בענייננו מחייבות למתן את עונש הפסילה של רישיון הנהיגה, וזאת גם בשים לב ליתר מרכיבי גזר הדין.

11. אשר למתחם, איני סבור כי על בית המשפט קמא היה להעמיד את הרף התחתון של מתחם עונש הפסילה בפועל על שלושה חודשי פסילה. טענותיה של המערערת בפתח הדיון בפניי, לפיהן, העובדה כי מדובר בנהיגה עם וותק נהיגה רב שנים, ללא מעורבות בתאונות, שהודתה בהזדמנות הראשונה ואף ביקשה לבצע של"צ כדי להביע חרטה, כל אלה חייבו קביעת מתחם עונש הולם שמתחיל מפסילת המינימום, דינה להידחות.

בהתאם למנגנון הבניית שיקול הדעת, נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כגון עבר תעבורתי או פלילי, הודאה בהזדמנות הראשונה, ותק בנהיגה וכיוצ"ב, אלה כולן נסיבות שבית המשפט אמור לשקול במסגרת קביעת העונש המתאים לנאשם העומד בפניו, וזאת בתוך גדרי המתחם.

12. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. בענייננו, נסיבות אלה מתייחסות, בין היתר, לנזק שנגרם בתאונה, קרי פציעתה של הנפגעת, להשלכות של תוצאות התאונה עליה, למידת הרשלנות, למיקום התאונה על מעבר חצייה וכיוצ"ב, שיקולים שאף פורטו בהרחבה בגזר דינו של בית המשפט קמא.

בשים לב למדיניות הענישה הנהוגה, נכון היה כאמור להעמיד את הרף התחתון של המתחם על ששה חודשי פסילה בפועל. די בעניין זה לציין, כי בחלק מפסקי הדין אליהם הפנה בית המשפט קמא בעצמו, נקבעו מתחמי ענישה שלא עולים בקנה אחד עם המתחם שנקבע בסופו של דבר על ידו. ראו עפ"ת 7554-06-13 (מחוזי - ב"ש) **אורנשטיין נ' מדינת ישראל** (1.7.2013); עפ"ת 27010-06-18 (מחוזי - חיפה) **ידיד נ' מדינת ישראל** (31.8.2018); ועפ"ת 11367-10-13 (מחוזי - ב"ש) **בריגה נ' מדינת ישראל** (28.11.2013).

13. כאן יודגש, כי איני סבור שקביעת עונש מינימום לעבירה מסוימת יש בה בהכרח כדי להביא לכך שמתחם העונש ההולם שייקבע בגין אותה עבירה, יתחיל תמיד מאותו עונש מינימום כרף תחתון. לדידי, יש להבדיל בין עונש מינימום לבין הרף התחתון של מתחם העונש ההולם. בכגון דא, ייתכנו מקרים שאכן מתחם העונש ההולם יתחיל מפסילת המינימום, אך בהחלט ייתכנו מקרים חמורים יותר, בהם הרף התחתון של מתחם העונש ההולם יעלה מונים על עונש המינימום שנקבע.

ואם נהייה יותר ספציפיים; גם אם עסקינן בהרשעה בעבירה של גרימת תאונת דרכים עם חבלה של ממש, אין חבלה בדמות חתך שהצריך תפירה, כמו חבלה בדמות שברים בגוף שחייבו אשפוז.

14. אשר לטענה כי המתחם שנקבע חורג מטיעוני המאשימה עצמה, הרי שגם טענה זו דינה להידחות. שכן, עיון בטיעוני המאשימה לעונש בבית המשפט קמא (עמ' 7 ש' 5 - 8), מגלה כי המאשימה טענה למתחם עונש ש"הינו ממאסר של מספר חודשים שיחול (כך במקור) וירוצה בעבודות שירות, ועד למאסר בפועל לתקופה ממושכת. פסילה לתקופה של 18 חודשים ועד לשנים ממושכת (כך במקור), מאסר על תנאי, פסילה על תנאי ופיצויים".

כזכור, בית המשפט קמא לא קיבל את עתירת המאשימה והעמיד את מתחם עונש הפסילה על תקופה קצרה מאשר נטען.

15. למעלה מהצורך אציין, כי גם הטענה לפיה בית המשפט שגה עת קבע תחילה כי מדובר באירוע אחד ובהמשך ראה את העבירות כל אחת בפני עצמה, אף היא דינה להידחות. בית המשפט קבע כי מדובר באירוע אחד, לו נקבע מתחם אחד, תוך התחשבות בעבירות בהן הורשעה המערערת. בכגון דא, ברי כי בית המשפט קמא אמור לתת את דעתו גם למהות העבירות ומהות העונשים שבצידן. איני סבור כי בקביעתו לפיה, "צירוף העבירות, נסיבות התאונה ורף הרשלנות, ותוצאות התאונה והחבלות שנגרמו בגינה, כל אלה מחייבים הטלת פסילה משמעותית אשר תגלם בתוכה את פסילות המינימום הקבועות בצד כל אחת מהעבירות, ואת שיקולי ההלימה נוכח דרגת הרשלנות ותוצאותיה", יש משום קביעת יותר מאשר מתחם אחד, ומשום שגגה שנפלה תחת ידו של בית המשפט קמא. זאת כאמור בכפוף למסקנה הסופית שלי לעניין הרף התחתון של המתחם.

16. גם לעניין העדתה של הנפגעת לא מצאתי כי בית המשפט קמא טעה. בית המשפט פעל מכוח סמכותו שבדין ולא הייתה כל מניעה כי יבקש לשמוע את הנפגעת על מנת לעמוד על מצבה, להתרשם מפציעתה ולהביא את דבריה בפניו באופן בלתי אמצעי. ראו, בין היתר, סעיף 40(ב)(2) לחוק העונשין המעגן את סמכותו של בית המשפט, "לבקשת אחד מהצדדים, להתיר להביא ראיות בעניין נסיבות הקשורות בביצוע העבירה בשלב הטיעונים לעונש, אם שוכנע כי לא הייתה אפשרות לטעון לגביהן בשלב בירור האשמה או אם הדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין".

סוף דבר

17. השורה תחתונה מכל האמור היא, שנוכח נסיבותיה של המערערת עליהן עמדתי לעיל, ויתר רכיבי הענישה שנגזרו,

ומשהענישה היא לעולם אינדיבידואלית, מצאתי לקבוע כי העונש שנגזר על המערערת חורג לחומרה, זאת מבלי שנעלמו מעיניי נסיבות התאונה, לרבות מידת הרשלנות ותוצאותיה של התאונה. אי לכך, מצאתי לקבל חלקית את הערעור, להתערב בגזר דינו של בית המשפט קמא לעניין רכיב הפסילה ולהעמידו על **שמונה (8) חודשי פסילה בפועל**.

יתר חלקי גזר הדין עומדים בעינם.

מזכירות בית המשפט תשלח עותק פסק דין זה לצדדים.

ניתן היום, ו' אדר א' תשפ"ב, 07 פברואר 2022, בהעדר הצדדים ובהסכמתם.